

Viggo Sørensen:

Året, der gik

– beretning fra center og ordbog

Redaktionen af Jysk Ordbog skrider planmæssigt fremad, men ikke så hurtigt, som vi havde håbet. 254 spalter, 18 udtale- og 47 udbredelseskort er årets høst, og vi er nu nået midt ind i HÆ-. Det har sinket, at vor yngste redaktør (fortsat kun 22/37 ansat!) i foråret var hårdt bebyrdet med undervisningsarbejde, og fra august har været på barselsorlov – samt at hendes vikar tillige været sat på en nødvendig opgradering af tidligere ordbogsafsnit. Også forberedelse og afholdelse af 8. Nordiske Dialektologkonference i august stjal tid fra redaktionen.

Til gengæld blev denne konference en succes – både fagligt og socialt, har vore gæster forsikret os, med vor sekretær Kirsten som den højt berømmede organisator. 3 tætbesatte dage, 80 deltagere fra 7 lande, 3 plenar- og 29 sektionsforedrag, kulturudflugt til Moesgård og Ebeltoft. En konference, som både vort center, vort fakultet og vort universitet har haft ære af. Med en særlig workshop markeredes starten på et internordisk projekt om dialektsyntaks, som her i efteråret blev sikret også danske forskningsmidler.

Endelig har vi – ligesom de foregående år – afset tid til at besvare (op mod 250) spørgsmål fra offentligheden, præsentere de jyske dialekter og Jysk Ordbog ude omkring i lokalt regi, deltage i faglige konferencer og andet fagligt samarbejde med nordiske kolleger, samt ydet konsulentbistand til lokale dialektfremstød (som Han Herred Mål, se nærmere s. 5).

To tredjedele af de mange spørgelistebesvarelser (fra ca. 4000 meddelere gennem tiderne) er nu lagret i en database, som benyttes flittigt under redaktionen, og som vi håber med tiden kan gøres web-tilgængelig for alle (ligesom de store båndsamlinger fra Jysk Ordbog og Ømåls-

Deltagerne i 8. Nordiske Dialektologkonference foran Fregatten Jylland

ordbogen, jf. sidste beretning). Desværre er vor daglige varetager af spørgelisterne Helle netop faldet for aldersgrænsen, hvilket vil give os problemer fremover.

Og nu vi er ved problemerne, sidder Jysk Ordbog på en tikkende bombe – med sin forældede platform for web-publicering. UNI-C Århus har netop skitseret proceduren for afklaring og afhjælpning af problemerne, og det bliver en hovedopgave i 2007 at råbe fakultet, universitet og kulturelle fonde op til at støtte den (især økonomisk) tunge omlægning til en ny platform. Ellers dør vi på nettet.

Midt i alle disse problemer er vore nye bygningsmæssige omgivelser en stadig glæde. Som læser kan du selv få et indtryk ved at folde hæftets omslag ud. Du kigger da ned ad vor midtergang, ser Nina på vej ind i “det allerhelligste”, hvor Jysk Ordbogs 3,1 millioner sedler står opstillet i 14 skuffesektioner. Nærmere til venstre ligger redaktørkontorerne (med den mest anvendte litteratur lige overfor på gangen). For enden af gangen ligger det kombinerede sekretariat og bibliotek, til højre tre mindre rum stopfyldt af spørgelistebeviser, manuskripter etc. Ja, det er utroligt, så meget man kan se på sådan et billede.

Siddende her på kontoret nærmest til venstre ønsker jeg læserne en glædelig jul og et godt nytår. Jeg takker alle, som i det forløbne år har støttet arbejdet med Jysk Ordbog, ikke mindst følgende fonde:

Aarhus Universitets Forskningsfond (Hosting og vedligeholdelse af JO) ..	DKK 29.100
Aarhus Universitets Forskningsfond (8. Nordiske Dialektologkonf.)	DKK 53.500
Jyllands-Postens Fond (Bærbare ibooks)	DKK 15.000
Letterstedtska Föreningen (Ekskursion for dialektologkonferencen)	SEK 8.000

Nekrolog

Arne Espegaard
(1910-2006)

Jysk Ordbogs nok hyppigst citerede kilde døde i dette efterår. Det drejer sig om lektoren, digteren, dialektforskeren Arne Espgaard.

Allerede som student begyndte han at optegne den gamle dialekt på sin hjemegn; det udviklede sig i 30'erne til en række optegnelsesrejser på cykel rundt i Vendsyssel, med lejlighedsvis smut over i Hanherred eller ned i Himmerland. Hans planer om en dialektgeografisk fremstilling af nørrejysk strandede i første omgang på 2. verdenskrig, hvor Arne i stedet blev et fremtrædende medlem af modstandsbevægelsen. Først som pensionist fik han tid til at følge planerne til dørs – med det stort anlagte værk *Nogle Nordjyske Mål* (I-II).

Arne forstod kunsten at brænde sit lys i begge ender – og få meget ud af det. Ved siden af sit arbejde som lærer (i gymnasiet og på seminariet) genopbyggede han næsten fra grunden en ejendom i Sydvestjylland. Og dette arbejde var næppe fra hånden, før han kastede sig over sit sproglige hovedværk *Vendsysselsk Ordbog* (I-IV, fulgt op af to mindre tillægsbind).

I modsætning til de fleste andre danske dialektordbøger er Vendsysselsk Ordbog bredt henvendt til egnens befolkning – med en dækkende, men let læselig lydskrift, med korte, klare ordforklaringer, og med helt vidunderligt mundrettede citater. Ordbogen blev fortjent populær, solgtes i en række oplag og står i dag på boghylden i mangt et vendelbohem, sikkert side om side med hans erindringer.

Omkring årtusindskiftet flyttede Arne tilbage til sin fødeegn. I den forbindelse donerede han sine omfattende dialektoptegnelser til vort center, hvor de nu huses og anvendes flittigt. Og minder os om energibundtet Arne, som skrev og publicerede til det sidste!

Viggo Sørensen